«El missatge deia el següent: el seu germà,
el més petit dels tres germans, era mort.
El membre, ja feia anys, d'una divisió
de la legió estrangera als tròpics havia rebut
una "bala enemiga" al cap. Mort a l'acte.
"El vostre germà no ha patit"».

Alianza *Voces*

La balada de l'últim hoste

Peter Handke

La balada de l'últim hoste

Traduït de l'alemany
per Anna Montané Forasté
i Kàtia Pago Cabanes

Alianza *Voces*

Títol original: *Die Ballade des letzten Gastes*

Primera edició: setembre de 2026

Amb el suport de

Disseny de col·lecció: Manigua
Imatge de coberta: Dranzen Nesic en Pixnio

Reservats tots els drets. El contingut d'aquesta obra està protegit per la llei, que estableix penes de presó i multes, a més de les indemnitzacions corresponents per danys i perjudicis, per a aquells que reprodueixin, plagiïn o comuniquin públicament, totalment o parcialment, una obra literària, artística o científica, o la seva transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol tipus de suport o comunicada per qualsevol mitjà, sense l'autorització preceptiva.

© 2023, Suhrkamp Verlag AG, Berlin
© de la traducció, Anna Montané Forasté i Kàtia Pago Cabanes, 2025
© Alianza Editorial, S.A. Madrid, 2026
Carrer Valentín Beato, 21
28037, Madrid
ISBN: 979-13-7009-290-0
Dipòsit legal: M-10499-2026
Imprès a Espanya - *Printed in Spain*

Índex

1. Sobre la mort d'un estranger 11
2. La balada del darrer hoste 47
3. La balada de l'últim hoste 149

Nota de les traductores 161

«πῇ κεν ὑπεκπροφύγοιμι;
On em podré refugiar?».

Homer, *Odissea,* 20/43

«Ella volia començar a tocar amb una tristesa serena
i anar avançant fins a sentir una pena fonda».

Carson McCullers, *Wunderkind*

1. Sobre la mort d'un estranger

Devia ser un dia tranquil a les acaballes de l'estiu o a començament de la tardor. La persona en qüestió viatjava cap a la seva terra. Ja feia un parell de dies que s'hi dirigia; al principi del retorn a casa, havia agafat un avió, després havia fet transbord a un segon avió i, finalment, per volar al seu país natal, a un tercer. Ara l'home feia la resta del trajecte amb bus, com quan era un infant i anava a escola, tot i que amb tren hauria arribat aquí, a la gran aglomeració urbana, molt abans.

S'alegrava, i com!, dels dies que vindrien —la seva setmana de vacances— amb els pares i la germana, que era molt més petita que ell; i encara més, no, de manera diferent, s'alegrava de reveure el lloc, la localitat, el poble i el bosc, els pobles veïns i els boscos contigus, i un altre cop no, més aviat s'alegrava de reveure el que en quedava, de tot això, després de dècades, aquí i allà, tant als centres com als afores, de manera fragmentària, en forma de «roques erràtiques» d'una altra mena, invisibles a primera vista, però que, d'això n'estava se-

gur, hi eren per ser descobertes. Només que: per què? Cap perquè.

De tant en tant el bus anava per una carretera ampla i quasi sense revolts que travessava una terra com buida, allunyada de tota civilització. Mirés en la direcció que mirés, ara a prop, ara lluny, una natura deserta; i ell tornava a ser dalt d'un dels vells busos interurbans amb el logotip als flancs: en comptes de l'allargat *Greyhound* volador, tenien pintat un antílop que solcava els aires de manera molt diferent, si no era un dofí.

Així doncs, ¿una altra vegada el joc de cartes al vespre, amb el pare, en silenci la major part del temps, menys per cantar? Ja estava bé. ¿I una altra vegada l'interrogatori mut de la mare, només amb els ulls, que després solia convertir-se en un relat sonor, a la cuina o al banc del mas, malgrat que la «masada», pensa en tots els edificis nous, parcel·la a parcel·la, havia quedat arraconada i, al final, eliminada, i a un braç de distància del banc un mur feia de separació entre el mas i els desconeguts veïns, perceptibles sols per les veus? ¿Una altra vegada totes les històries de la mare? Tot això estava molt bé... ¿I una altra vegada els embolics que, junt amb els mals d'amor, la germana explicaria al germà gran, des de sempre el seu confident, al cobert de les eines reconvertit en estudi, totes aquelles cançons dels mals d'amor de la germana, aquest cop, segons la notícia, potser accentuades pels sons que hi intercalaria una criatureta que just començava a fer tentines? (Ai, el recel de bon principi, sovint proper a una cosa semblant al sentiment de culpa, en vista de tots els manyacs que, sense parlar encara la llengua comuna, eren transportats i passejats en cotxet per carrers i places, i, en especial, en vista de tots, un altre cop tots, els ulls tan regros-

sos.) Per què no? ¿Per què no exposar-s'hi i, fins i tot, com s'ha dit, alegrar-se'n, almenys ara, que encara estava sol al bus interurbà com nou de trinca, sí, en cap cas no era el vell, reforçat pel bram del motor que arribava amb sonoritat i, al mateix temps, com de la llunyania, un bram indeterminat, llunyà, per moments també un so de les profunditats, del subsol profund, i, a més, ell era l'únic passatger a la fila del darrere, els altres, pocs, a certa distància, un clatell aquí, un clatell allà? «Sí, per què no? Ja ho veurem.» «"Nosaltres"?» «Sí, nosaltres.»

Feia temps que estava sense dona, tampoc no tenia fills, vivia i obrava des que se'n tenia memòria —des que ell en tenia— en un altre continent, és a dir, «part terràqüia» o, segons el seu ús de la llengua, «part de la terra». (A quina part, que cadascú se la imagini.) I en aquell altre continent, per passar la setmana al seu lloc de naixença, havia interromput, i de fet d'un dia per l'altre, precisament allò per al qual —i fora d'això, del qual— vivia, un altre cop des que tenia memòria, i que ell anomenava per a si mateix «les meves expedicions-d'un-sol-home». I aquesta expedició en concret l'havia interromput després d'assolir-ne la penúltima estació, enmig dels preparatius per a l'estació final. «Preparatius?» «Enllestiments.»

I és que enllà dels mars li havia semblat, ves a saber per què, que recórrer una etapa intermèdia per la seva terra d'origen formava part d'aquests enllestiments. Així i tot, no tenia ni la més mínima idea del què i el com d'aquesta etapa, com a molt un pressentiment momentani, sense ni una sola imatge, ni tan sols fugaç. Tampoc no volia res semblant. Res d'imatges, i sobretot res d'imatges definides! I si de tant en tant ensumava alguna cosa «de l'estil d'una imatge» que, com qui diu, amenaçava

d'aparèixer a traïció per l'esquena, ell feia, en tot cas en el seu interior, un pas al costat per esquivar-la, com en una pista de ball o a l'arena d'un circ, i així la imatge fletxa passava de llarg. I ara, al darrere del bus interurbà: ni tan sols una idea remota del que podia esperar-lo en l'anomenat cercle de procedència, i menys encara del que hi havia volgut buscar o indagar com a cloenda de la seva expedició. «Ja no hi tinc res a buscar, a casa, res de res!» —es deia a si mateix en silenci. «I això és precisament el que t'excita.» «Sí, és estrany.» «O potser no.» «Sigui com sigui: alegria.» «No te l'aigualeixis, que sovint ets el teu propi aixafaguitarres. No em facis perdre el ritme, company: pas a pas!» «Com a passatger que s'està quiet?» «Sí, al mateix temps que t'estàs quiet, que ets un passatger.»

Ja feia estona que el bus interurbà havia tombat cap a l'aglomeració, i ara agafava un revolt rere l'altre. I era com si cada tres revolts, per dir-ho així, la carretera conduís de nou, o bé a camp obert, cap als horitzons llunyans, o, al contrari, es fes perceptible allò que semblava el centre, o almenys un dels centres. Res!: en comptes d'això, la perifèria de nou cada vegada, si bé cada vegada una de diferent; però gairebé mai estranya o hostil, també gràcies als revolts, tots més aviat suaus; una perifèria (quasi) amable, que (quasi) et donava la benvinguda, en tot cas a primera vista. A més, cridava l'atenció que cadascun dels edificis, que no eren pocs, s'hi dreçava pel seu compte, i el següent, comparat amb el del primer pla, es dreçava de la mateixa manera a un tir de llança de distància en el «pla mitjà»; i aquest era el (quasi) ritme de totes les cases de molts pisos de la gran aglomeració urbana, edificis que, en tot cas, de nou a primera vista, es dreçaven «a camp obert» —modificant les paraules del poeta per a un dels edificis, ni de bon tros tan alt, d'un segle pas-

sat. Per afegiment, en aquesta ciutat de nova planta, que esquitxava el paisatge més que no l'omplia, també les línies horitzontals, encreuant-se i allunyant-se les unes de les altres, en tot cas les del fons, semblava que li donessin, a ell, el foraster, o el que ara havia esdevingut un foraster, la benvinguda. I ho feien prenent la forma dels inaudibles trens locals —tangents en moviment sense pausa que incorporaven a la civilització fins i tot els nuclis urbanitzats més remots—, dels tramvies i, també, dels metros exteriors, que, en alguns trams, circulaven sobre elevades pilastres. Llavors, a segona o a tercera vista, fins i tot va reconèixer, aquí i allà, el campanar d'algunes esglésies del poble, que «no eren moltes però tampoc poques», torres als peus dels grans edificis que s'havien tornat tan petites, si es recordaven temps passats, que semblaven encongides. I de nou estava bé que ara aquests campanars ja no fossin arreu de la regió senyals cap al cel tan cridaners i dominants —si és que no havien amenaçat amb el cel. «Tal com estan ara, avui, que passen desapercebuts i gairebé semblen joguines, fan l'efecte d'encaixar millor al lloc.» «Joguines?» «Sí, per a un joc seriós.» «Una Ciutat nova, bona? Ho dius seriosament?» «Quasi.»

L'estació d'autobusos, malgrat que ocupava tot el carrer de llarg a llarg, tampoc no feia la impressió d'un centre, sinó que, en el seguit de perifèries, n'era una més. Mentre s'esperava al passadís central per baixar —ell era l'últim de tots els passatgers— li va cridar l'atenció que la dona del davant portés deslligats els cordons, molt llargs, d'una bota. La dona semblava tenir pressa, com si, en obrir-se la porta del bus, de seguida hagués de sortir corrents. En la seva imaginació ja la veia caure d'esquena, de l'estrebada del cordó, i se li va apropar, li va tocar

lleugerament el braç i la va advertir del perill. De veritat n'hi havia? En tot cas, ella se'l va prendre seriosament i li va donar les gràcies, amb paraules i també amb una mirada, com si ell, el desconegut, l'acabés de salvar d'alguna cosa irreparable. Aleshores ell es va adonar que ara que arribava al punt final d'aquest viatge de dies, per primer cop, tenia una cara al davant. Quin tipus de cara? Una cara. Experiència «cara»! I ara la dona, ajupida sobre la bota, lligant-se el cordó (ell estava temptat d'ajudar-la, però com?), se'l mirava riallera des de baix, primer amb una rialla de sorpresa, després divertida, mentre assenyalava una de les sabates de l'home: també tenia un cordó desfet, sí, bastant més curt que el seu, cap perill d'ensopegar, però, qui sap? Què sap una desconeguda? O què sabia d'això i d'allò, precisament una com ella? I, de nou en la imaginació, va veure com la dona, ajupida com estava, després dels seus cordons, també lligava els d'ell. I no fou així. Però, d'una manera o altra, ara tots dos tenien un motiu per riure plegats. No era poca cosa. I, després de tot, al baixador del bus, ara ja buit, va sentir com mai que havia arribat al lloc d'on era originari.

Alhora la seva habitual vacil·lació per anar de dret a casa. I si anava en la direcció oposada? En les direccions oposades? No, es quedaria al recinte de l'estació d'autobusos, s'asseuria en algun lloc, si era possible al ras, en un banc o sota la volada d'un edifici, de primer sense fer pensaments de res més que estar-s'hi, com qualsevol altre. I així fou. Però, amb el temps: ja en tenia prou, de buidor, d'estar a soles, de racons tranquils. Calia tornar a l'anar i venir. I també fou així. Mirar i ser vist. I el que era estrany: menys mirar que ser vist! Sí, calia ser vist, sí, ho desitjava i, més que ser merament vist, ser reconegut. ¿Reconegut per aquest i aquell dels pobles d'aleshores, per l'un o